

De Postrijder der provincie Limburg

MEN SCHRIJFT IN

te Tongeren bij M. COLLIER, uitgever en eigenaar van dit blad, grootte Markt, n° 51.

verschijnende dinsdags, donderdags en zaterdags.

ABONNEMENT

binnen de stad, 7 fr. per jaar.
buiten de stad, 8 fr. »
Een blad afzonderlijk 15 centiem.
Aanmeldingen 15 centiem per drukregel.

TONGEREN, DEN 9 JANUARIJ.

NIEUWJAARSGIFTEN

AAN PIUS IX.

Zoo als wij het in vorige nummers hebben aangekondigd, openen wij heden de lijst der nieuwjaarsgiften aan Z. H. Pius IX. De giften kunnen op ons bureel of wel bij den Eerw. heer deken besteld worden. Wij twifelen niet of onze katholieke bevolking zal een groot deel willen nemen aan dit schoone werk.

Wij volken gaarne aan het verzoek van den Eerw. heer deken van Tongeren die ons eene plaats verzoekt voor den volgenden brief:

Tongeren, den 7 januarij.

Mijnheer de Opsteller,

Ik heb door den *Postrijder* van den 5 januarij vernomen dat gij aanstaanden zaterdag 9 dezer maand de lijst der *Nieuwjaarsgiften* aan Z. H. Pius IX zult openen.

Gelijk vorige jaren zend ik u mijne persoonlijke gift en de lijst dergenen die mij hunne offerande voor Pius IX, paus en koning, hebben toevertrouwd.

Ik gelast mij gaarne met u de giften te overhandigen dergenen die zich liever tot mij wenden dan tot uw bureel. De giften zullen in mijne opvolgende lijsten gemeld worden op de wijze dat de gevers het zullen verlangen hetzij met hunne namen, hetzij als naamloos. Alle giften, groot of klein, zullen met oprechte dankbaarheid ontvangen worden.

Het bijzonder verhoor waarmede Zijne Heiligheid mij en mijne reisgezellen den 15 mei begunstigd heeft en de betrekkingen die ik te Rome gehad heb met verscheidene hooggeplaatste geestelijken, hebben de gevoelens versterkt van diepen eerbied, van kinderlijke liefde en van onwankelbare verkeerdheid welke ik altijd gevoeld heb voor den vertegenwoordiger van Jesus-Christus en voor de kerk zijne heilige bruid, gevoelens die het hart van den waren priester en van den goeden kristen bezielen.

De groote militaire revue welke ik den 4° april om 5 uren s'namiddags te Ponte-Mole bijgewoond heb, en die bestond uit vijf a zes duizend mannen, het derde deel van het pausselijk leger, hebben mij de goede houding, den heldhaftigen moed en de krijgsbewegingen doen bewonderen der *kruisvaarders* der XIXe eeuw gereed om ten prijze van hun bloed en hun leven den troon en de tijdelijke macht van den Paus koning te verdedigen; maar deze revue heeft mij terzelfder tijd de groote onkosten doen beseffen welke de H. Vader zich oplegt voor het onderhoud van een leger van zestien a zeventien duizend mannen.

WATERLOO.

VRIJE VERTALING NAAR HET FRANSCH.

(VERVOLG.)

Daar ik treurig werd en het mij werkelijk inwendig speet, dewijl ik mij er eerst mede verheugd had, zette tante hare mand op de tafel, en de servet oplettende, zeide zij:

— Kijk, daar is iets voor u, Jozef, iets van Katharina. Ik zag een grooten bloemtuin van kleine meirozen, viooltjes, met drie groote seringen er om heen; dat gezicht deed mij genoegen. Ik begon te lachen en zeide: «dat riekt lekker!» En M. Goulden die zich omkeerd had, lachte ook: «Gij ziet dat men altijd aan u denkt, Jozef,» zeide hij. Wij lachten allen. Het had mij geheel in mijn humeur gebracht, ik kustte tante Margriet en zeide: «Gij moet dat voor mij aan Katharina overbrengen.»

En dadelijk ging ik nu den bloemtuin in eene vaas, op den vensterreel naast mijn bed, zetten. Ik rook er aan mij voorstellende dat Katharina des morgens heel vroeg uitgegaan was, om de roosjes en viooltjes te plukken, dat zij, de eene nevens de andere, geschikt had in den morgendaan, de groote seringen er om heen; ze zoo riekende, s'cheen de gear mij nog welriekender, en ik hield niet op ze te bezien. Eindelijk ging ik de kamer uit, denkende «Gij zult ze den geheelen nacht kunnen rieken; morgen vroeg zult gij ze versch water geven, en overmorgen is het zondag, dan zult gij Katharina zien, en haar met kussers bedanken, ik trad het

Van eenen anderen kant, 1860 is het jaar van het *wezenlijk Concilie* op hetwelk Pius IX alle bisschoppen der wereld uitgenoodigd heeft. Het grootste getal der bisschoppen zullen aan de groote assisen van *St-Peter* deel nemen. Zijne Heiligheid zal ten zijne laste nemen een groot gedeelte der reis en verblijf kosten, vooral der arme bisschoppen en van hun gevolg.

Het behoort aan alle goede katholieken van alle landen, onzen geerden vader ter hulpe te komen opdat hij kunne weerstaan aan alle moeilijkheden en voldoen aan alle noodwendigheden van den tijd.

Voor deze redenen, durf ik den roemrijken opperpriester bevelen aan de weldadigheid van mijne waardige geestelijkheid, van mijne goede parochie en der 24 parochiën die het dekanaat van Tongeren zamenstellen. Door deze middelen zullen wij den zegepraal zijner tijdelijke macht en de vrije uitvoering van zijne geestelijke macht verzekeren.

Ontvang, Mijnheer de opsteller, enz.

J.-L. REINHARTZ.

1ste LIJST.

Ontvangen op het bureel van den *Postrijder*:

Mevr. de Saren,	FR. 100,00
Mevr. Jansen,	25,00
M. Oscar Schaetzen,	50,00
Een onbekende uit Millen,	1,00
De uitgever van den <i>Postrijder</i> ,	10,00

Ontvangen door M. den deken van Tongeren:

M. de deken van Tongeren,	120,00
M. Derie, kapelaan in O.-L.-V. kerk,	10,00
M. Eyben, rector van Mulken,	10,00
Helena Dhuis, keukenmeid,	5,00
Margarita Vrancken,	2,50
Marianna Somers, werkvrouw,	50
Een dienstknecht van Tongeren,	1,50
Een onbekende,	25
Eene id.	0,25
Een id.	5,00
M. Kraenen,	5,00
M. Bormans, pastoor te Henis,	5,00

TOTAAL. fr. 351,00

27 Mei 1857.

De heer Theodoor Juste, historicschrijver, deelt een geval mede, hetwelk betrekking heeft met de gebeurtenissen van 1857, toen de heeren ministeriëlen van vandaag de ruiten uitwierpen bij de kloosterlingen, en zich zelfs, te Jemmapes, gereed maakten om eenige monniken te roosteren.

Dat geval is tamelijk belangrijk, omdat het oordeel van den ouden Koning overeen stemt met dat hetwelk wij en anderen, over de

gebeurtenissen destijds hebben gestreken.

De heer Juste vertelt, dat de Koning des avonds ten 9 ure uit Laaken te Brussel kwam, om den ministerraad voor te zitten; hij drong ten strekke aan, dat de strengste maatregelen zouden worden genomen, al moeste men zelf den staat van beleg proklameeren.

Weet ge hoe de Koning verder de ruitbrekerij van 1857 beoordeelde?

«Dat is de dood van het parlementaire regiem,» zegde hij met kracht. *Gij begrijpt dat, Mijnheeren.* Gij begriift dat vandaag, 28 mei het parlementaire regiem gesloten is geworden; JA, MEN HEEFT DE GRONDWET GESCHONDEN. Ik heb 26 jaren lang mijn eed gehouden; men heeft er mij ru van ontslagen. Dat men het niet vergeet... »

Tot wien waren die strenge woorden gericht! Wiens gedrag werd hier geblameerd? Dat van degenen, welke *à bas les convents!* riepen, het volk in opschudding brachten, en die met de armen overeen er bij stonden, toen de oproer den eigendom, de vrijheid van vereniging, de vrijheid van geweten — kortom alles — schond.

Wij zegden te dien tijde, dat men aan de Belgische instellingen eenen kanker geslagen had, waaraan zij lang zouden lijden, zoo niet er aan sterven: Koning Leopold zegde, dat het parlementaire regiem ten einde was.

En wij hebben dagelijks de overtuiging, dat de Koning profetisch heeft gesproken; want wij hebben sedert dien eene partij gehad die oppermachtig en willekeurig bass speelt over de andere; kortom het parlementaire regiem, volgens den geest der Grondwet, bestaat nog in naam, maar inderdaad niet meer; — getuigen al de laatste partijstemmingen.

Zijn die woorden van Koning Leopold wel degelijk uitgesproken? Het werk van den heer Juste bevat een aantal documenten, die van een officiëlen kant voortkomen, en waarvan de waarheid niet in twijfel kan getrokken worden.

Doch niettemin merkt een ministeriëel blad op, dat de akten, welke uit de gebeurtenissen van 1857 voortkwamen, niet in overeenstemming zijn met de uitgesproken woorden; want de Koning spande met den heer Frère saëm, gaf hem het bewind in handen en deed al wat mogelijk was, om het hem te doen behouden en dit te versterken.

Opzichts al het gebeurde zou niemand beter inlichtingen kunnen geven dan de heer de Decker, welke op dien oogenblik de portefeuille van binnenlandsche zaken had en het hoofd was van het kabinet.

Wij echter gelooven dat die woorden uitgesproken zijn; wij gelooven dat Koning Leopold den 28 mei de wezenlijke sluiting zag van het parlementaire bewind en verklaarde, «dat hij zich als van zijnen eed nu ontslagen

Terwijl zij ons haar plan ontvouwde, sprak tante Margaretha zeer zacht, zij lief hare hand in de hoogte en scheen zeer in haren schik met hare slimheid. Ja, en ook ik was in mijnen schik en dacht: «Zij heeft gelijk, dat moeten wij doen. Die tante Margriet is eene vrouw vol gezond verstand.» Toen ik echter naar M. Goulden keek, zag ik dat hij zeer ernstig geworden was, en dat hij zich zelfs omkeerd had, schijnbaar om eene borlogie door zijn loop te beschouwen, en dat hij zijne witte wenkbrauwen fronsde. Ik zag het dadelijk aan zijn gelaat als iets hem niet aanstond en zeide:

— Inister, tante Margriet, ik geloof wel dat het gaan zal; maar voor ik iets doe, zou ik gerne willen weten hoe M. Goulden er over denkt.

Toen keerde hij zich om en zeide:

— Iedereen is vrij, Jozef, iedereen moet zijn geweten volgen. Een dienst bijwonen tot verzoening van den dood van Lodewijk XVI, goed! de weldenkenden van alle partijen zullen er niets van zeggen, doch voor 't geval dat men koningsgezind is, wel te verstaan, want zoo het uit eigenbelang geschiedt, doet gij beter te huis te blijven. Ik heb dus vrede met Lodewijk XVI; maar met Pichegru, met Moreau en met Gadoudal, dat is een ander geval. Pichegru heeft zijn leger aan den vijand willen overleveren, Moreau heeft tegen Frankrijk gevochten, en George Cadoudal is een moordenaar; alle drie een soort van eerschuldige menschen, die over ons wilden heerschen, en die alle drie hun lot verdiend hebben. Ziedaar hoe ik er over denk.

— Maar, mijn God! riep tante Margriet, wat gaat ons dat aan? wij gaan er niet om hen heen,

zag... » Het tijdvak van het Congres was gesloten. Wat men ging openen, was inderdaad eene nieuwigheid: de eene partij ging voortaan oppermachtig over de andere regeeren.

De Grondwet bleef in naam bestaan; maar de macht werd meer en meer gecentraliseerd, dat is in de handen van het gouvernement saëm gevat; de wezenlijk geest der vrije en democratieke Grondwet ging in die nieuwe manier — namelijk van ira naam der vrijheid te regeeren — verloren.

De kiezingen, welke op die beweging volgden, vielen uit — men weet hoe — ten voordeele van het ministerie, en zij bekrachtigden aldus den nieuwen loop van zaken. Het volk, zeggen wij, bevestigde die beweging door, in de kiezingen, het kabinet-Frère te ondersteunen, en de Koning, die altijd de meerderheid had gevolgd, aanvaardde ook den nieuwen toestand.

Maar het is zeker dat, als de Koning die woorden gesproken heeft, hij aan de bijstaanders heeft willen zeggen, dat het regiem, door het Congres ingehuldigd, in wezenlijkheid voorbij was; dat de liberalen en de regiem had den geloof en wij een nieuw tijdvak aangingen: het politiek der partij Frère — dat is de centralisatie in den vollen zin des woords. (*Handelsblad.*)

Men verzekert dat een arm weeskind van Tongeren op de laatste trekking der leening der stad Brussel een lot van 10,000 fr. gewonnen heeft.

— Op den markt van Tongeren van verleden donderdag waren er te koop gesteld: 176 koeijen, 26 kalveren, 196 schape n, 80 vette varkens, 768 magr varkens.

— De sessie van het Hof van assisen der provincie Limburg voor den 1sten trimester van het jaar 1869, zal te Tongeren geopend worden op maandag 15 maart onder voorzitterschap van M. den raadsheer Wagemaars.

— M. J. Jaminé, G. de Bawy, H. Magis en J. Bovy zijn leden benoemd der provinciale commissie van statistiek.

— Ter oorzaak der ziekte van den koninklijken prins heeft er dit jaar geene ontvangst op nieuwjaardag plaats gehad in het provinciaal gouvernement van Limburg.

— Tien jongelieden zijn deze week uit onze provincie vertrokken om dienst te gaan nemen in het leger van den Paus. Onder hun bevonden zich drie roemrijke strijders van Mentana, wier verlof verlopen was.

— Men schrijft uit Doornik, 6 januarij:

De zoon van M. Casterman, wiens dood wij gemeld hebben een 17jarig jongeling, student te Vaugirard, kwam zijne ouders en gelukkig nieuwjaar wenschen. Hij was te Rijssel bijv. slapen en kwam met den eersten trein aan, hopende zijnen vader en zijne moeder op het uur van het ontbijt te verrassen. Hij komt in het

maar om de vergunning te hebben. Ik heb wat om de rest, en Jozef ook. Is het niet zoo, Jozef?

Ik was er verlegen mede, want wat de heer Goulden gezegd had, scheen mij rechtveerdig toe, en deze zulks ziende, zeide:

— Ik begrijp de liefde der jonge lieden; maar men moet zich nimmer van zulke middelen bedienen, om eenen jongeling over te halen op te offeren wat hem goed scheen. Zoo Jozef niet even als ik over Pichegru, Gadoudal en Moreau denk, laat hem dan gaan, dat is goed; nimmer zal het mij in de gedachten komen hem daaromtrent verwijtingen te doen; maar wat mij betreft, ik ga niet.

— En ik evenmin, zeide ik toen; ik denk er even over als M. Goulden.

Ik zag dat tante boos begon te worden, zij werd geheel rood, maar bedaarde bijna op hetzelfde oogenblik en sprak:

— Welnu! Katharina en ik zullen er heen gaan, omdat wij met al die oude deukbeelden den spot drijven.

Hare gramschap ziende, kora M. Goulden eenon glimlach niet weghouden:

— Ja, zeide hij, iedereen is vrij, doe wat u behaagt.

Tante nam hare mand op en ging heen, bij lichte en gaf mij eenen wenk haar te begeleiden. Ik trok snel mijnen frak aan en haalde haar aan den hok van de straat in.

— Hoort eens, Jozef, zeide zij, den weg naar de markt inslaande, die M. Goulden is een braaf mensch, maar een oude gek. Zoolang ik hem ken, is hij nimmer met iets tevreden geweest. Hij durft er niet voor uit komen, maar zijn